

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
 Helyi hirdetés: 10 frt-kr.
 Külföldi hirdetés: 15 frt-kr.
 Hosszabb idejű hirdetés: 50% kedvezmény.
 Egy sor: 10 betű.
 Helyi hirdetés: 10 frt-kr.
 Külföldi hirdetés: 15 frt-kr.
 Hosszabb idejű hirdetés: 50% kedvezmény.
 Egy sor: 10 betű.

Hirdetési díj:
 Helyi hirdetés: 10 frt-kr.
 Külföldi hirdetés: 15 frt-kr.
 Hosszabb idejű hirdetés: 50% kedvezmény.
 Egy sor: 10 betű.
 Helyi hirdetés: 10 frt-kr.
 Külföldi hirdetés: 15 frt-kr.
 Hosszabb idejű hirdetés: 50% kedvezmény.
 Egy sor: 10 betű.

A vaskapu szabályozása.

Ha világrésznünk összes hadseregeinek összes ágyú egy szerre dörölnének meg, nem keltenének oly visszhangot, mint az a tompa dinamitrobbanás, mely az Aldunánál Grében mellett eszközöltetett, s amelyvel a vaskapu szabályozást megkezdtek. Korszakunk kulturműveinek egyik leg hatalmasabbika ez s nagyon is illő, hogy ünnepléses módon kezdődik. — Monarchiánk, valamennyi parti állam s a berlini kongresszuson résztvevő hatalmak képviselői vannak jelen ez ünnepélynél, mert itt azon nagy műről van szó, melylyel Európa a magyar államot biztatja meg, melyet ez nem a maga, hanem az egész világrész hasznára immár fogantatott.

Több mint egy ezred év óta kísérlette meg az emberiség azon óriási munkát, hogy a Dunából a tengerbe vezető utat elzáró sziklagátákat eltávolítsa; már a római császárok légiói hasztalan pazarolták erejüket e titáni munkára, de eredménytelenül, míg végre egy félszázad előtt lángszellemű Széchenyi, ki annyi nagy eszmét valósított, ezt is folkarolta s azt az akkori kezdetleges viszonyokat tekintve, bámulatos gyorsasággal megoldotta. De Széchenyi műve minden nagyszerűsége mellett is tökéletlen volt, mert csak magas vízállásnál s akkor is csak csekélyebb járatu hajókkal volt az áthaladás lehetséges.

De a Dunának a fekete tengerrel való egyenes összeköttetésének szüksége annál parancsolóbb módon nyilvánult, amint a folyton előhaladó civilizáció folytán a keleti forgalom és közlekedés is jelentőségében nyert, s ennek folytán bizták meg a berlini kongresszus hatalmai monarchiánkat a vaskapu szabályozásának munkájával és pedig kizárólag Magyarországot, miután annak színhelye magyar területen van.

A megkezdett szabályozási munkák mintegy 8—9 millió költséget igényelnek, de az sem hazánkat fogja terhelni, miután a berlini kongresszus fölhatalmazta országunkat az ott átkelő hajóktól illetéket szedhetni, mindaddig, míg a szabályozás költségei teljesen fedezve nem lesznek; attól fogva azonban az összes nemzetek hajói szabadon, díjmentesen fognak ott közlekedhetni.

Örömmel üdvözljük e nagy eseményt, annál inkább, mivel még javában tart az a sivatár idő, a mikor az államok kereskedelmi politikája az elzárkozás felé irányul s mesterséges gátakat emel az idegen népek produktumai elé. Pedig nekünk az Aldunán maga a természet állított egy olyan gátat, mely a Duna medencéjéből kizárhatta a Kelet terményeit s természetes védvám szolgálatát tette.

Mindenesetre a most megkezdett s aránylag rövid idő alatt bevégzendett mű azon vívmányok közé sorolható, amelyekre egy egész korszak büszke lehet, mint mindig, mikor az emberi szellemnek sikerül a természet fölött fényes győzelmet aratni. S hogy Magyarország minden különleges előny kiltása nélkül, ily időben és viszonyok közt a legnagyobb önzetlenséggel hajtja végre e nagy alkotást, az nem csekélyebb dicsősége önzetlen, szabadelvű gondolkodásának, mint a minő dicsősége lesz előhaladására és életrealitásának a munka maga. Koronázza teljes siker Magyarország e korszakalkotó s az egész Kelet kereskedelmére nézve kiszámíthatlan horderejű művét!

Belföldi hírek. Ugron hívei. Ugron Gábot Gyomán tartott beszéde alkalmából táviratilag a következők üdvözölték: Komjáthy Béla a czegeti ker. orsz. gyűl. képviselője, Unger Alajos a keszthelyi (Nagykanizsa) ker. képviselője, Czirer Akos a sáti kerület (Baranyamegye) képviselője, Holló Lajos a kun-felegházi kerület képviselője, Matkovicz Tyvadar az enyingi (Veszpremmegye) ker. orsz. gyűl. képviselője. Továbbá Sima Ferenc, a szentesi függetlenségi és 40-as part elnöke és Forster Aurel vécseői földbírtokos. — Brankovicz György patriarkha és báró Nikolics Fedor kongresszusi királyi biztos Temesváron értekezletet fognak tartani a szerb szinódus és kongresszus ügyei, valamint a legközelebbi szinódus által választandó temesvári püspök kijelölése tárgyában — Michalovich Odont, az orsz. zeneakadémia igazgatóját az a kitüntetés érte, hogy beavasztották a Pétervárt működött bírálbizottságba, mely a Rubinstein által alapított nemzetközi pályadíj versenyző művek felett van hivatalos dönteni. — Jobbra a t. Zichy Jenő gróf végre átsapott a kormányparthoz, beiratkozván a szabadelvű körbe. — Az aldunai Vaskapu szabályozási munkáit hatfőn megkezdtek. (Lásd lentebb!)

Széchenyi műveinek folytatása. Orsova, szept. 15. Az aldunai vaskapu munkálatok megkezdésére tegnap ide érkeztek: Szapáry

Gyula miniszterelnök, Baross Gábor kereskedelmi miniszter, Szógyényi külföldi osztályfőnök, Baquehem osztrák kereskedelmi miniszter, Gruics és Josipovicz szerb miniszterek, továbbá számos magyar és szerb előkelőség. A magyar minisztereket, kik Buziástól hajdu mentek Orsováig, mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták Orsován volt a találkozás a szerb miniszterekkel, kiket Szapáry üdvözölt meleg hangon. A kölcsönös üdvözlések után Walland műszaki tanácsos felkérte Baross minisztert a munkálatok megayítására. Erre borzalmas szép látvány következett. Baross miniszter ugyanis megnyomván egy kis csontgombot a gyújtó készülékén, nyomban óriási dörgés rázkódtatta meg a Dunát. A vízből kiemelkedő hatalmas nagy szikla recsegve-roppva hullott darabokban vissza a Duna fenekére. A nagy zaj lecsendesültevel sokan siettek Baross üdvözlésére, ki látható meghatottsággal fogadta azt. A társaság a megnyitási ünnepély után külön vonattal a Herkules fürdőbe utazott, a hol tüntető lelkesedéssel, kivilágítással fogadták a vendégeket Este a miniszterelnök Szapáry Gy. fenyeget adott. Az első felkötő Szapáry mondta a francia nyelven, hangsúlyozva a magyarok és szerbek közötti barátságos viszonyt. Poharát a szerbek királyára, Sándorra emelte. Alig hangzott el az ejjezes, Gruics szerb miniszterelnök állott fel s kijelenté, hogy a szerb nép mindenkor büszke volt a magyarok barátságára, hogy azt ezuntal is fenntartani óhajja. Eitelt a magyarok királyát. Mindkét felkötőből alva hallgatta végig a társaság Az ebéd végeztével a fényes társaság visszatért Orsovára.

Külföldi hírek. Uralkodók találkozása. Ferenc Jozsef császár és király, Albert szász király és a nemet császár találkozása Liegnitzben szeptember 20-án megy végbe. — Nagy botrány a lisszaboni kamara a rábába. A lisszaboni kamara szeptember 15-iki ülésében Ribeirs előterjesztette az Angliával kötött egyezményt, néhány módosítással, mely azonban a közvéleményt nem elégti ki. Midőn a miniszter felállott, a progressista kisebbség püsszegni kezdett, úgy hogy senki szóhoz nem juthatott. Erre a kamrában óriási zaj támadt, Serpa Pinto felkelt és oda kiáltott a progressistáknak, hogy hagyják abba a püsszegést. Braasod lelkész progressista neki támadt erre Serpa Pintonak, és vereketést kezdett, mire az elnök felüggesztette az ülést. — A királyné n. k. Lisszabonban szigorú inkognitóban meglátogatta Maria Pia övegy királynevet és Amália királynevet; aztán pedig rövid időre kirándult Cintraba. A királyné tegnapelőtt „Chazalie” yacht-on elhagyta Portugália fővárosát s Gibraltar felé indult. — Ujhadi hajó. A császári és királyi tengerészet számára

egy új torpedó-hajó készült el, melynek ünnepléses megkeresztelése és vízrebocsátása a felesleges uralkodóház több tagjának jelenlétében szeptember 25-én d. e. tíz órakor Polóban a hajógyárban megy végbe. Az új hadihajó „Kaiserin Elisabeth” nevet fog kapni s a keresztelést Maria Valéria főhercegnő végzi.

Ribillió a geczemáni kertben.

Jeruzsálemről írják a „Köln. Volksztg”-nak: A geczemáni kertben a Ferencz-rendiek már több, mint egy hónap óta öröset állanak, hogy annak a barlangnak, melyben az idevitt kiszűvevése előtt halálvereket izzadt, az ő területükhez tartozó felső bejáratát védelmezzék. Az utat, mely ehhez a telekhez vezet, már évszázadok óta a Ferencz-rendiek saját tulajdonuknak tekintik. E század elején azonban francia oldalról megengedték, hogy a görögök is ezt az utat használhassák a végből, hogy a Ferencz-rendiek területével határos kertjükbe mehessenek s ott évenként Maria mennybemenetele napján sátort üssenek.

Mind a két területet körülbelül három méter magas fal veszi körül, melybe a görögök körülbelül 20 évvel ezelőtt ajtó vágtak, va amint a Ferencz-rendieknek is van egy ajtójuk. Ebben az évben a Ferencz-rendiek egy második ajtó vágaták a falba, hogy a kertjüket eloszassák; az egyik részt a harmadik rend tagjai számára gyűllekező helyül, a másik részt pedig a rendi testvérek részére jelölték ki. Ez ellen a görögök igényt támasztottak és azt állították, hogy az ut az övek. Ennek fogva ezen ajtó előtt egy falat akartak emelni.

A konstantinápolyi nagyvezér parancsa ellenére, hogy a kérdés végleges eldöntéséig egy oldalról se törjenék lépés, augusztus 14-én egy 60 török katonából álló csapat jelent meg, hogy az öröset álló három Ferencz-rendi szerzetest elűzze. A barátok testükkel védtek a tért. A katonák a földhöz vágaták és megzibálták őket, de a barátok nem hagyták oda még sem a helyet, míg a kolostorból segítség nem érkezett. A katonák visszavonultak és így egyelőre minden a régi benn maradt.

De ez csak elhalasztás volt. Augusztus 20-án a zendülés nagyobb mérvben ismétlődött. Az új kapu előtt egy erős török csapat foglalt helyet fegyverrel, mellette Ferencz-rendiek sorakoztak, hogy az új kapu előtt a felépítést megakadályozzák. Több órai várás után, midőn a hőseg kiállhatatlan volt, egy Ferencz-rendi szerzetes kikérte az osztrák-magyar és német konzul segélyét. A magyar-osztrák konzul delutánra igerte közbenjárását, a német konzul ellenben már reggel tett lépéseket a passánál. Delután meg mind ott állottak a barátok helyükön. Már találkoztak görög munkások is, hogy az építést azonnal megkezdjék. Az olasz konzul honosainak védelmére

A „DEBRECZENI” TÁRSZAJA

Az „Aradi vértanuk albuma.”

(Fehérvári előfeszítésre.)

Nagy szerencsétlenség a háboru győzre, legyőzöttre egyaránt: évtizedek szorgalmának gyümölcset emésztí föl, virágzó tájakat sivatagga változtat, békákka tesz munkabíró kezeket, halottakkal tölti meg a temetőket és árva, özvegyek jajjával az országokat. De ha ez a szerencsétlenség ránk zúdul, ha az minden jóakarát és erőfeszítés daczára föl nem tartóztatható, ha az egyéni boldogulásunkra, nemzeti létünkre tör: akkor annak ellene állni kötelesség! És dicsőség, örök hála azoknak, kik a vésszel szemben helytállnak, küzdenek, szenvednek, meghalnak.

Ily érzelmekkel tekintni nemzetünk az aradi vértanukat és bennök a százakat, ezeket, kik dicsőséggel-gyászszal teli szabadságharcunkat végig küzdötték és a kiknek küzdelme kivívta, könyve, halála megszentelte azokat a 48-iki törvényeket, melyek alapján ma, boldogabb kor gyermekei, állunk. A roluk való megemlékezés nem a háboru és forradalom glorifikációja; szenvedéseik elmondása nem a behégedő sebek felszaggatása; dicsőítésük nem időmortalanság törvényes állapotunkkal szemben! Életükből, szenvedéseikből, megdicsőülésökből hazaszeretetet és törvénytiszteletet tanulunk, hisz nem a martyromság eszközei, a melylyel, hanem az eszme, a miért meghaltak: a s e n t.

E meggyőződés emeltette a nemzet közadakozásából a 13 vértanú emléksobrát Arad szabadságharcára; ugyanez ösztönözte Arad vá-

ros közönségét és a helybeli „Kölcsy Egyesület”-et a 13 vértanú szobrának leleplezése alkalmából oly műnek kibocsátására, melynek kapcsán széles e hazában azok is osztozhassanak ünnepünkben, kik körülményeiknél fogva itt jelen nem lehetnek.

Az „Aradi Vértanuk Albuma” méltó akar lenni nagy tárgyához, méltó a kegyelet és hazai művészetünk legszebb alkotásához, melyet megismertem és méltó akar lenni Arad sz. kir. városához, mely a művet kibocsátja. Egyuttal az alkalmasságon föllemelekedve: maradandó becser tör, hogy miként tárgya, akként a mű is az igaz hazaszeretet erőresztője, tapalója lehessen.

Az „Aradi Vértanuk Albuma” könyved, tárczaszerű modortan, de historiai hűséggel mondja el mindazt, mi ez eszme körében minden magyar embert kell, hogy érdekeljen. Elmondja, hogy miért is volt az a küzdelem, mely minden gyászos vége daczára mai, jobb jelenünknek alapja; aztán jellemző vonásokban bemutatja a szabadságharcot és annak nyomában szereplési epizódokban a 13 vértanút. Ez a műnek első része: A küzdelem.

A második részben ismertette van a világségi fegyverletével, utána a Vértanuk tragédiája, továbbá azok a szomorú idők, melyek 49-re következtek és 67-ig tartottak. Ez a rész Goltgotta címet visel.

A harmadik rész az Apotheosis. Ebben el van mondva, hogy mikép keletkeztek, mikép tartatnak meg amaz ünnepek, mikel Arad október 6-át évenként ünnepeli; elmondva, hogy a kegyelet a kivégzés helyét mikép tartotta emlékezetében és mikép jelölte meg. Ezeket követi a szobor története, a szobor leírása és Aradnak, mint a vértanúság színhelyének és a fölvirágzó haza egy részé-

nek bemutatása. Végül mindezeket bezárja annak demonstrálása, hogy vallás, nemzetiségi különbség nélkül edes mindnyájunké e haza, annak gyásza, dicsősége egyaránt és hogy nemcsak a történeti multon, nemcsak a letezésen, hanem a legmagasabb emberi érdekek alapján nyugszik e közös hazában a magyar fajnak hegemoniája. Közbe-közbe egy-egy jeles írótól származó, a tárgyhoz alkalmazkodó költemény teszi változatossá; magát az egész művet pedig a Petőfi Társaságának és czelira kitűztött és koszoruzott ódaja nyitja meg. A szöveget lehetőleg egykoruak, egyben-másban szereplők, jó tollak írják: Palágyi, Dr. Marczali, Klapka, Vendrei (Aschermann), Kápolnai, Degré, Dr. Márki, Vadnai, Iványi, Irányi, Szana, Concha, Lukácsy, Barabás, Tiszti, Pacrecz stb.

Az „Aradi Vértanuk Albuma”-nak szöveget 40-nél több, csupa eredeti kép, rajz illusztrálja. Legfőbb disze Zichy Mihálynak két hatalmas compositója: a Mult és a Jelen; ott a két nagy hatalmaság által lenyűgözött Magyarország megdöbbenő tragédiája, emitt a törvény és jog alapjára újra fölemelkedő Magyarország... a mint az ég lstenére hivatkozik, hogy igaz a volt abban a szörnyű tusában. A művészi ihlet és a lángoló hazaszeretet tna sohasem adott a világhírű művész rajzójának több búját, több varázst, mint e két alkotásában: szedítő gondolatok özöne és egész történet van bennök. — Zichy rajza mellett Manheimer G., Benczur B., Papp, Jendrassik és más hazai művészek képei díszítik az Albumot a m. kir. festészeti mesteriskola köréből. A képeknek kívül hozni fog több facsimilét Kossuthról, Klapkáról, a vértanuk utolsó leveleiből, Bohusné világségi Naplójából; bemutatja a szobrot és annak

részleteit jó fotografikus fölvételekben, nemkülönben a szoban forgó helyeket eredeti térképekben. A képek sokszorosítása Angerer és Göschl-nek e tekintetben világhírű műintézetben történik; a nyomdai kiállítást a Franklin-Társulat végzi.

A műrészletes tartalma a következő:

Zichy Mihály képe: A mult. Nem haltak ok meg! a „Petőfi-Társulat” által koszoruzott óda: Palágyi Lajostól. Inuiciale-és záróképek. Level Kossuth Lajostól (Facsimile). I. Küzdelem. Miért küzdöttünk? Varga Ottótol. — A szabadságharc: Dr. Marczali Henrikötöl. — Az aradi tizenhárom: Vendrei (Aschermann) Ferencz, Kápolnai P. István, Irányi Dániel, Dr. Márki Sándor, Bobik Gusztáv, Szonjas József, Lauko Albert tollából. — Egy level Klapka Györgytől. A műnek e részét illusztrálja a Vértanuk szobrának 13 arczkép-medalliona és Klapka levelének facsimileje. II. Goltgotta. A világségi fegyverlet: Varga Ottótol. — „Honnan jössz te oly leverten...” Népdal. — Az aradi várban; — Az utolsó órák; — Október 6-ika: Tiszti Lajostól. — A halottak: Iványi Odótol. — A „fátyolos idők”: Degré Lajostól. — A besorozottak: Vadnai Károlytól. — „Tizenhárom”: költemény Várady Antaltól. Illusztrációk: Inuiciale: az aradi várkapu; Zárókép: Damjanich és Lahner sírja Mácsán. — Világos térképe; világségi tájkép; a Bohus kastély, annak szobája, asztala és Bohusné Naplójának facsimileje. — A 13 börtöne. — Damjanich, Vécsey utolsó leveleinek facsimilei. — A kivégzés helye a sáncok között. — A kivégzés helye kőn a mezőn, Arad tájának térképe.

KAROLY-haz.

két kavaszt, a spanyol konzul pedig egy kavaszt küldött. Ekkor érkezett oda a francia konzul.

Midőn meglátta az olasz és francia kavaszokat, lovagló ostorral elűzte őket. Most ki lehetett találni a dolog végét. Delután 4 órakor a passa érkezett oda, két dragomán kíséretében. A francia konzullal rövid ideig tanácskozott s aztán a török katonákat a Ferenc-rendiek elé állította és megparancsolta nekik, hogy ragadják meg barátokat.

Erre vad jelenet következett. Egy öreg irátért négy katonára földhöz vágott, úgy, hogy a barát a bejárat fölötti párkányzatról csaknem a melységbe zuhant. A passa, a francia konzul kíséretében a frátereket egyenként megfogta a karjánál fogva és azoknak folytonos tiltakozása daczára elvezette őket. Midőn aztán a barátokat eltávolították, a görögök elfoglalták a helyet és mindjárt felépítették a falat. A különböző nemzetek honosai tiltakozást nyújtottak be konzuljaiknál és ezek már elküldték jelentéseiket erélyes tiltakozásuk kíséretében Konstantinápolyba.

Tallózás.

(Kifoghatatlan téma. — Az újságírók frakcja. — Ki volt a legszánandóbb? — A rabbinus felelete. — Az orra bukkot tisztelgő. — Az elszedett botok. — Magyarok az udvarnál. — A király a főiskolánál. — A megéjlesztett miniszterelnök.)

Még mindig a királyi látogatásról zeng az ének!

Annyi érdekes mozzanata volt e rövid 10 órának, — hogy alig győzők tollhegyre szedni.

A lelkesedés mellett a tréfás jelenetek se hiányoztak, e derűtséget keltő jelenetekből akárcsak most egy néhányat bemutatni.

Ott álldogáltunk a városháza előtt, várva a király jövetelére.

A fényes egyenruhás és diszruhás urak tömegéből kivált az újságírók frakkos és klakkos csoportja.

Az örökké ingerkedő városi főszámvevő, ki hajdanában maga is ette az újságírás sóvány kegyeret, azonnal belénk is kötött — frakkunk és klakkunk miatt.

Különösen minket, a „Debreczeni“ munkatársait tűzött ki jó akaró gunyjának czeltáblául. Hogy lehet egy radikális ellenzéki lap munkatársainak frakkba öltözni, miért nem vettek föl a királyi tiszteletere magyar ruhát? — mondá.

— Ha a város — válaszolt nekünk — tudott a banderisták számára, kik között nem egy jómódu ember van, disz-magyar ruhát csináltatni: miért nem csináltatott nekünk, szegény újságíróknak is? Örömezt fölveztük volna!

— Ne tessék őket bántani — mondák az ingerkedő főszámvevőnek a kormánypart korifeusai — olyan loyális czikkeket írogatnak most ezek, hogy teljes joggal rájuk illik a frakk!

A „király-napon“ nem ügyelte senki az újságírók feladatát. Annyit lótotlaktattak, kérdészködtek, figyeltek, jegyeztek, hogy rendes körülmények közt két hétig sincs ennyi strapájuk.

III. A potheosis. Zichy Mihály képe: A jelen.

Október 6. ... ifj. Ábrányi Kornélól. — Az október 6. évi gyászünnepek: Lukácsy Miklóstól. — A kivégzés helyének megjelölése: Dr. Barabás Belától. — A szobor története: Szöllösy Károlytól. — A szobor leírása: Szana Tamástól. — Arad: Parecz Istvántól. — A közös haza: Varga Ottótól. — A magyar faj hegemoniája: Concha Győzőtől. — Ima: Várady Antaltól.

Illusztrációk: Iniciale: a kivégzés helyének régi megjelölései. — Arad Szabadságtére a szoborral. A szobor a maga egészében. — A szobor alakjai: Hungaria és a 4 mellette alak külön-külön. — Arad látképe. — Aradi képek: Andrassy-ter, Városházter, Lyceum, Ipartelep, Vasuti állomás, Városliget. — Zárókép: A kivégzés helyének mai megjelölése.

Az „Aradi Vértanúk Albuma“ az emlékszóbor leleplezésének napján, e z évi október 6-án jelenik meg 10 ivnyi (160 oldal) terjedelemben, nagy negyedreft iven. A mű kiállítása fényes: hogy beilljen a palotákba és oicsó: hogy utat találjon a nemzet minden rétegebe és az iskolákba is. Előfizetési ára kötetlen 2 frt.; eredeti, Zichy rajzaival díszített szép vászonkötésben ára 3 frt. Könyvkereskedésbe e mű egyelőre nem kerül: kötet példányokat csak is szeptember végeig megrendelt számban készítettünk. Az előfizetési pénzeket Arad sz. kir. város pénztárához kerjük beküldeni.

Varga Ottó,

Az „Aradi Vértanúk Albuma“-nak szerk esztője.

Károli kora.

Mátyás király utolsó éveiben rossz politikát követett. A venlő királyt emberismerete és elcsalása cserben hagyta. Uralko-

A polgármester ur helyzetét se lehetett irigyelni, az utóbbi hetek alatt neki is annyi teendője akadt, hogy meltaán rászólgált a kapaadó — u j ér dem j e l r e!

De legkevésbé volt irigylésre méltó király ő felsége helyzete, kinek annyi ekes dikciót végig kellett hallgatnia, végig kellett szenvednie az ünneplések minden nemét s hozzá még jó arcot kellett mutatnia minden dolghoz!

Midőn az izraelita egyházak küldöttségei tisztelegtek, ő felsége azt kérdezte a rabbitól: — Ön a rabbi? — I g h e n i s, k h é r e m a l á s s a n! — hangzott a felelet.*

A városháza nagytermének küszöbét vastag szőnyeg fedte.

Valamelyik deputációnak egyik tagja megbotlott s orra bukkot.

— Ez már idekint kezd a hajongást! — jegyezte meg a várakozók közül valaki.

Az ajtóban álló lakások botokat és esernyőket elszedték a tisztelgőktől.

Egyik-másik tisztelgő csak nagy gyanakodással merete a lakaj kezébe adni feltett botját s meg is kérdezte a lakajt, hogy miért szedi el a botokat.

Elővigyázatból — felelé a lakaj. Mert tetszik tudni, néha még a kapanyél is elsül!

A városháza folyosóján az udvari személyzet tagjairól beszélgettek a deputációk dclczeg diszmagyarjai.

Feltűntek előttök egy udvari csendőr s azt hívének, hogy az egy kukkot se ért magyarul, valaki a következő hangos megjegyzést tette rá: — Ez se a Kunságon született!

A csendőr visszafordult s a legtisztább magyar kiejtéssel így válaszolt: — Tevedni méltóztatik! É n a született magyar vagyok, — a nevem Hal-may.

Ezentul meg a borotvált képű bécsi szakácsokban is egy-egy Tuhtutum-ivadékok sejtettek!

Sokaknak feltűnt, hogy király ő felségét, midőn a főiskolát megtekintette, lepteu-nyomon követtek az udvari csendőrök, holott ez a kísérlet mástul elmaradt, még a nagyerdei népsokadalomban is minden udvari kísérlet nélkül járt-kelt ő felsége.

A muszka czárnak bizonyára nem lenne tanácsos kísérlet nélkül bemenni az orosz főiskolákba, de a mi uralkodónk nem tarthat attól, hogy forradalmi szellem lenge át a mi ifjúságunkat, mely hazafias szellemű ugyan, de távol áll minden illoyalítástól.

* E jelenet igaz voltában a „D. E.“ tegnapi száma kételkedik, pedig szóról-szóra így történt. Szerk.

dása utolsó éveiben egy czélt követett s ez az, hogy törvénytelen fának a tront biztosítsa. S e végből oly eszközt akart magának teremteni, melynek veszedelmeis seget ismerete, s mely saját trónját is nem egyszer megtaggatta. E veszedelem az olygarchia hatalma.

A XV. század nem volt más mint az olygarchia és királyküzdelem, mely daczára annak, hogy Mátyás ifjabb éveiben a kegyuri hatalmat megtörte, mégis az előbbi győzelmeivel végződött, mert Mátyás Korvin Jánosnak a tront akép karata biztosítani, hogy a letiport Ujakiak s Garák helyett a Szapolyaiakat, Bathoriakat s Bornemisszakat, Kinizsit emelte föl a porból.

Halála után e kegyurak a gyöngye Uj-ázió s Lajos alatt valóságos uralkoutak. Csak a kegyuraskodás e szomorú jelenségének tulajdontható, hogy a mohácsi vesz bekövetkezett s hogy annak olyan rettenetes következményei voltak.

Nincs a törtélemben állam vagy nemzet, mely 36 év alatt — Mátyás halálától — olyan rettenetesen elbukott volna, mint Magyarország.

Mihelyt Lajos király halálának híre elterjedett, az ország ket részre szakad, mert míg a nemzet nagy zom Szapolyai Jánost választotta vagy koronázta meg királylyá, 39 főúr 2 varmegye és egy város követelő alkuit partians gylekezetet Ferdinánd osztrák főnercezet az özvegy királyné testvér öcsét, niva be főleg a saata Bathori kezdeményezésére.

Ha Szapolyainak elég erélye lett volna a terhes méltosagra, a Habsburg dynastia tert nem nyer vala s Magyarorszagot, ha másképp nem, a török vednökége alatt fentartja, De Szapolyai nem tudott feladatának megfelelni s

Külömben ha akadna is közöttük republikánus, vagy 49-es, gondoskodnék arról Geresi Kálmán tanár ur, hogy az ilyen veszedelmes érzelmeiket kiirtsa az ifjúság szívéből!

Gróf Szapáry Gyula miniszterelnököt — a király helyett — megjelenezte a debreczeni nép.

A király megérkezése után ugyanis alig egy negyed-óra mulva a miniszterelnök lejtött a városháza ele, hol néhány kormánypartú ur tüntetni kezdett mellette.

A nagy sokadalomban nem lehetett ki-venni, hogy kit eljeneznek s a nép azt hitte, hogy a király maga jött le. Természetes tehát, hogy óriási eljenzés támadt.

Szapáry hajlongott jobbra-balra, de midőn észrevették, hogy a királynak szánt eljenzést gr Szapáry foglalta le magának: rögtön elhallgatott minden ajak.

A Kossuth Lajos száműzöje sohasem lesz népszerű Debreczeaba!

Sarló.

HELYI HIREK.

* A király előtt. A debreczeni kereskedő társulat, keresk. testület és keresk. akadémia küldöttségét Sesztina Lajos vezette, kit a király megszólítással tüntetett ki. Megkérde, nagy-e a kamara területe? Majd a gyárak felől tudakozódott tőle a király, aztán Zádor Lajostól kérdészködött a debreczeni keresk. társulatról, s nagy meglepéddel hallgatta, hogy a társulat iskolát, kórházat tart fenn. Dr. Király Ferenczről a keresk. kamara felől kérdészködött. Bayer Ferencz ker. akad. igazgatótól megkérde, hogy megvan-e elege a tanítványaival, hány tanára van az akademiának, és saját épületében van-e az akadémia?

Bérház felség, de nem sokára abban a szerencsés helyzetben leszünk — felelé az igazgató az utóbbi kérdésre — hogy saját épületünk lesz.

Bár mielőbb megvalósulna ez általános óhaj, hogy Debreczen városának keresk. akadémiaja számára megfelelő épület emeljenek!

* A mi szedőink sztrájkja. Valami rossz akaratú egyén, ki a szunyogot is elefántnak nezi, tele sürgönyözte a fővárosi lapokat azon hirrel, hogy a Kutasi-fele nyomdában kiütötte a sztrájkse miatt hétfőn a „Debreczen“ nem jelenhetett meg. Mi azt, hogy lapunk hétfőn nem jelent meg a szokott időben, nem tartottuk olyan nagy jelentőségű dolognak, hogy ennek okát lapunkban megmagyarázzuk, hiszen más lapokkal is megtörtének olykor-olykor, hogy a kinyomott példányok egy részét nem este, hanem másnap reggel hordják szét; miután azonban a mi egyszerű, 23 év alatt soha meg nem történt pontatlanságukat a rossz akaratú nagy dologgá fujta fel: szükségesnek látjuk a dolog valódi állását földeríteni. Lapunk kiadója és a nyomdai-személyzet közt ugyanis konfliktus támadt egy nap miatt, meg pedig a pénteki nap miatt, midőn a nyomdai személyzet nem dolgozott. Az volt a vitás kérdés: jár-e a nyomdai személyzetnek e nap-

ra fizetés? Mig e kérdést az iparhatóság el nem döntötte, addig a nyomdai személyzet vonakodott munkába állani. Az iparhatóság hétfőn d. u. döntött ezen ügyben s d. u. 4 órakor a nyomdai személyzet a zonnal munkába állott s a „Debreczen“ esti 8 órára ki volt szedve, 9 órára pedig ki is volt nyomtatva. — Itt sztrájkról tehát tulajdonképen szó sem volt, mert a mi a nyomdai személyzet napközben elmulasztott: azt a délelti órákban helyre-pótolta. Az sem áll, hogy a „Debreczen“ hétfőn nem jelenhetett meg, mert esti 9 órára már ki volt nyomtatva, bázenként széthordani azonban már nem lehetett, mert ilyenkor már Debreczenben a kapuk zárva vannak, de kedden korán reggel megtörtént a lap széthordása is; a nyilvános helyiségekbe pedig már hétfőn este 9 órakor széthordták a „Debreczen“ példányait, így a közönségnek nagyrésze már hétfőn este olvasta lapunknak szept. 15-iki számát. Ez a tiszta valóság, a többi rossz akaratu kohlomjait!

* Baromfi kiállítás Debreczenben. A Debreczen és vidéke baromfitermesztő-egyesülete által Debreczenben 1890. év október hó 2-tól 7-ig rendezendő díjazással kapcsolatos nemzetközi baromfi-kiállítás programja: 1. §. Ezen kiállításra elfogadtatnak mindenféle közönséges és faj-tyukok, gyöngy-tyukok, pulykák, kacskák, lúdak, galambok, diszbaromias, hazai és exotikus eneköl és diszmadarak, teengeri-nulak, baromfitermesztési segédesszközök, termékek és irodalmi művek. 2. §. Összes költségek (csak a vasuti szállítást bele nem értve) fejében 1 törzs (1 himl i vagy 2 tojó) lúd és pulyka után 1 frt, tyúk, gyöngytyúk, kacsa és diszbaromfi után 70 kr., minden darab madár után 15 kr. fizetendő. Segédesszközök irodalmi és egyéb termékek czeljaíra szükségeltető tér egyenlő méterenként 50 krajával lesz számítva. Bármely hazai baromfi-tenyésztési egyesület tagjai a madarak után fizetendő helypenek kivételével a fenti összegeknek csak felet fizetik. 3. §. Ezen kiállításra a bejelentések, melyekkel egyidejűleg postautalványon a helypenzis utalványozandó, következő cím alatt küldendők be: P a r t h a y G é z a kiállítás-igazgató urnak Budapestben, Köztelek. 4. §. Valamennyi bejelentett kiállítási tárgy legkésőbb 1890. szeptember hó 29-éig portomen-tesen következő cím alatt indítandó utnak: B a r o m f i k i á l l i t á s, D e b r e c z e n, M a r g i t f ú r d ó * 5. §. A díjazás. Minden egyes fajta külön díjazás alá esik. A díjak következők: a) 3 darab diszkelele, b) tiszteletdíjak, c) aranv. ezüst és elismerő oklevelek d) penzdíjak (600 frt aranyban), mely utóbbit a bíráló bizottság beátása szerint fogja csoportosítani. Aki a nyert penzdíjakat öklelvele is kívánja igazolni, ezt 2 forint ellenében kaphatja a kiállítási-igazgatóságtól. 6. §. A kiállított tárgyak eladása csak a kiállítási itoda utján eszközözhető, mely közvetítést az eladási összeg 10%-a fog levonásba hozatni. A kiállításon el nem adott állatok, a mennyiben ezek vasuton érkeztek, a feladó- n k portomen-tesen küldetnek vissza. Az állatok eleimezeseről és a legszakszerűbb felügye-lete és gondozásáról a kiállítás-igazgatósága fog gondoskodni. Debreczen, 1890. év szeptember hónap 10-én. A baromfi-kiállítás rendezőbizottsága nevében: N á n a s s y F e r e a c z, elnök. P a r t h a y G é z a, kiállítási igazgató. G r ü n w a l d J ó z s e f, titkar.

E folytonos harcokban a dus népességű Alföld sivatag lett, egész varmegyei lettek embertől őrsek s a magyarság száma megfogyott felére.

Szigy fizikai lételét a török fenyegette, addig az osztrák mindenképen azon törekedett, hogy nemzeti önállóságot, egyen- séget, nyelvet, lelkiismerete szabadságát s hitétől megfosztja.

S a sanyargatott magyar, küzdve török, tatár, saját testvere ellen, kegytelen volt királyával is szabadsága védelmében torzsi- kodni.

E szomorú kor Magyarország hőseinek olyan óriási alakjait s számát szűlte, mintha a sok meghurczoltatást a Gondviselés e fi- akban akarta volna kárpótolni.

A Zrínyiek, Szondi, Dobo, e kornak gyermekei, s akár hányan stájer s osztrák tomlócók fenének kellett sanyaru életet befejeznie, mikor hosi tustaját a törökkel bevezette, mert szabadságát életénél jobban szerette.

E sok nyomorusághoz járult járult meg egy, mely a legnagyobb megpróbátatásoknak volt alapja, nemcsak azért, mert okot adott vizállyra, hanem mert a nemzet abból merített erőt az — electe. — Ez a hitbeli szabadság.

Luther tana már a mohácsi vesz előtt is gyorsan terjedt, mert hisz meg II. Lajos alatt mondta ki a törvényt, hogy a luther- á n u s o k m e g é g e t t e s s e a e k. — Annalokabb terjedt az s Kálvia tanítása később.

A reformáció aránylag sokkal nagyobb- tert hódított az első időben, mint a mennyi- vel most bír, mert nemcsak a folytonos üldöz- tetések s háborúk apasztották a protestánsok számát, hanem főleg s különösen a 17-ik szá-

* Zászló pinczér-egylet hó 26-án tart pen. Az ünne- Már eddig sz az ünneplé- bizottság min sikerét biztos- lajjak maguka temény irasár szerkesztője- laita.

* A füst bálták ki a m- melleki hadgy- por megaké- egész hadgya- jesen új jele- hogy egész u- tüzelést, de h- csővélsé- u, hogy h- nek? Ugya- különösen ott- egész balsaru- mas fedett a- beuymást te- szót es a gy- folyton hal- mags, a men- dualau nyug- hogy meg a- kodó zaj mag- re lehetett v- füstjének el- hatolag ege- szag alatt el- sulypontját a- tek, hogy ige- lehetett meg- es mily erős s- ataknál a dő-

* Esküvő „Debreczeni E- ges ifju dram- Juliska kisass- kesővel, ki- első baberalt- hitvest talál- a Muz-át, ki- sugait. Fogau- szerencse kir- kettőjükre na- sággal s enné- telett!

* Póth- sz. kir. város- mszeriat a v- az alább kite- neió bizottsá- a helyszínel- kinyomoztass- d-kéből, kon- vezetesszek- az egyes pusz- pittatnak meg- csőszháznál- Bank pusztar- tember hó 23- tara az erdes- ez 4-ik napja- csőszháznál- cska puszta- hó 13. es 14- az erdeszakar- napjai. Monos- október 23. r- erdekeit kasz-

zadban s föle- san fogantat- Különös- batása nagy- körülbelül 30- hokkusnak.

A prote- sásat nemcs- szent köteless- a biblia olva- fol, a protest- nek is haszn- Azonfel- ken tanult p- főerűjük a sz- üldözése ellen- elő s könyve- batorítja, s- annak egyes- a szoltári ene- hanem nagy- mat is kileje- szolgáljanak, ban erősítse- delmezzek.

Es így sok a mag- s megüld- nyelvi s- megmen- A szan- a magyar n- volt.

Az ist- sanyaru sor- Izrael szaka- fel között s- török harc- Nincs- magamagán

* Zászló avatási ünnepély. A debreczeni pinczer-egylet zászló-avatási ünnepélyét folyó hó 26-án tartja meg a „Margit fürdő”-telepen. Az ünnepély igen látogatottan igérkezik. Már eddig számos testvér-egylet bejelentette az ünnepélyen való képviselődését. A rendezőbizottság mindent elkövet, hogy az ünnepély sikerét biztosítsa s hogy a vendégek jól találják magukat Debreczenben. Alkalmi költemény írására Kósa Barnát, lapunk f. szerkesztőjét kérték föl, a ki azt el is vállalta.

* A füst nélküli lóport tegnapelőtt próbálták ki a mi katonáink legelőször az ermelleki hadgyakorlatokon. A füstmentes lópor megkísérelt alkalmazása nagyjában az egész hadgyakorlatnak eddig ismeretlen, teljesen új jeleget kölcsönözött. Hallani lehetett, hogy egész üveg hadosztályok megkezdik a tüzelést, de hosszabb időn át még látszóval sem lehetett kifürkészni, hogy honnan, merről tüzelnek? Ugyanezt észlelték a gyalogságnál is, különösen ott, hol — miként a déli hadtest egész balszárnyán történt — sáncok vagy más fedett állásokban voltak. Majdnem zavaró benyomást tett, hogy mindenfelől dörgő ágyuszt és a gyalogság szakadatlan gyorstüzelését folyton hallani lehetett, míg a természet maga, a mennyire csak a szem ellátott mozdulatlan nyugalommal tarit elő a nékül, hogy meg a legkisebb füsttelleg is az uralkodó zaj magyarázatát adta volna. Vegre észre lehetett venni, hogy szelirányban, a lópor füstjének eddig kabito szagától elütöleg, lát-hatolag egészen más sajátos érzést keltő szag állott elő. A füsttlen lópor újításának sulypontját általánosságban azonban abbaa lettek, hogy igen hosszú ideig megbízhatóan nem lehetett megállapítani, mely irányból löttek és mily erős a tüzelő elemek. A hadgyakorlatoknál a döntő utközetet tegnap vírták.

* Esküvő. Karczag Vilmos kollegánk, a „Debreczeni Ellenőr” főmunkatársa s tehetséges ifjú dramairó, ma kelt egybe Kósa Barnával, a szép jövőjű ifjú enekesével, ki a debreczeni színpadon szedte első baberait. A „Hitves” szerzője szerető hitvest talál benne s elő alkalban helyettesíti a Muzát, ki ferjenek mar anyai szép gondolatot sugat. Fogadja az ifjú házaspár legőszintebb szerencse kívánatainkat. A dicsőség, mely mindkettőjükre ramosolyott, parosuljon a boldogsággal s ennek felhőtlen ege ragyogjon életük felett!

* Pothelyszinélő bizottság Debreczen sz. kir. város tanácsa rezseről közhírre tetetik, miszerint a városhoz tartozó erdős pusztákon az alább kitért határidőkben egy pothelyszinélő bizottság fog kiszállni oly célból, hogy a helyszínelés óta történt birtok változások kinyomoztassanak és a kaszálló birtokok erdekéből, költségek nélkül tekkönyvekbe vezetessenek. A hivatalos működés napjai az egyes pusztákra nevezé következőleg alapítattak meg: Pacz pusztára az also paci csőszlaknál 1890 szeptember hó 27-ik napja Bank pusztára a Ludas csárdánál 1890 szeptember hó 29. és 30. napjai. Nagycser pusztára az erdesziaknál 1890. október hó 3-ik és 4-ik napjai. Haláp pusztára Harmashegyi csőszlaknál 1890. október 7. 8. 9. napjai. Fancska pusztára a Telekházánál 1890. október hó 13. és 14. napjai. Kúcsó és első Guira az erdesziaknál 1890. október 17. 18. és 20. napjai. Monostor pusztára az erdőri laknál október 23. napja. Felhivatnak emellegyva az erdekeit kaszálló birtokosok, hogy a bizottság

előtt a fentnevezett napokon és helyeken jelenjenek meg s az időközi birtok változásokat a tekkönyvekbe bejegyzés végett annál bizonyosabban adják elő, mert különben a helyszínelési eljárás kedvezményeit elesnek s jogaikat azután csak a költséges törvénykezési uton fogják érvényesíthetni. Debreczen, 1890. szeptember hó 11. A városi tanács.

* Virág-hullás. Igaz részvételi értesülünk azon nagy csapásról, mely a köztisztelőben álló Komlóssy Arthur urat és családját érte. A szép családfőnek egyik ifjú hajtása: Komlóssy Etelka f. hó 16-án, életének 10-ik évében elhunyt. Az ősz utolsó virágai elborítják a kis halott koporsóját, melyet bőven megöntöz a melyen lesujtott család tagjainak könnye. A mindenfelől nyilvánuló részvét az, mely enyhíti bánatukat. Mi is őszinte szível osztozunk e bánatban s vigasztalást kívánunk a megsomorodott szülőknek és testvéreknek! A bánat sötét éjelet derítse föl a részvét sugara!

A kiadott családi gyászjelentés így hangzik: „Komlóssy Arthur és neje Pusztay Róza gyermekeik: Arthur, Lajos és Rózsika, továbbá öz. Komlóssy Imréné és öz. Pusztay Lajosné a többi közeli rokonok nevében is fájdalomteljes szívvel jelentik kedves kis leányuk, testvérük, illetőleg unokájuk, néhai KOMLÓSSY ETELKÁNAK f. 1890. évi szept. 16-án reggel 6 órakor életének 10-ik évében hosszas betegség után történt csendes elhunytát. A drága kis halottaak hült tetemei f. hó 18-án d. u. 4 órakor fogauk kismester-utczai 1438. sz. a. háznál a r. kath. vallás szertartása szerint be szenteltetni s aztán a Czegléd-utczai sírkertben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Mely szomorú alkalomra a t. rokonok, barátok és jó ismerősöket bánatos értelet meghívjuk. Debreczen, 1890. szept. 16. Az örök világosság fényeskedjek neki!”

* A m. kir. postatakarékpénztár augusztus havi forgalma a következő adatokat tünteti fel: A m. kir. postatakarékpénztárnál augusztus havában a takarékforgalomban betetett 432,757 f. 95 kr. visszafizettetett 364,526 f. 04 kr. A betétállag emellegyva a hóban 68,231 f. 91 kr. rral gyarapodott. Az összforgalom augusztus havában 797, 283 f. 99 kr. tett ki. Augusztus havában mint új betevő beletett 4459. A betevők közül kilepett 3592, a betevők számban tehát 867 szaporodás mutatkozik. Betevők számára e hóban értekpapír 39,300 f. névertékben vásároltatott. A cheque-forgalomban: betetett 5,728,455 f. 21 kr. visszafizettetett 5,859,830 f. 82 kr. a betétállag tehát e forgalomban 131,375 f. 61 kr. rral csökkent. Az összforgalom aug. havában 11,588,286 forint 03 kr. Augusztus havában a számlajelzősok sorába való felvitelre jelentkeztek 22-en. A m. kir. postatakarékpénztár betétállaga aug. 31-en a takarékforgalomban: 4,489,859 f. 06 kr. a cheque-forgalomban 1,514,825 f. 39 kr. Összesen 6,004,684 f. 84 kr. Az összes részvevők száma aug. 31-en: takarékforgalomban 163,232, a cheque-forgalomban 764, az utóbbiak közül eddig 558 a clearing forgalomhoz is csatlakozott. A betevők részere aug. 31-ig összesen 438 járadéknyelvekre állították ki, a melyekre összesen 785,400 f. néverték értekpapír van az intézetnél letetve elhelyezve. A betevők részere augusztus 31-ig vásároltatott és számunkra megüldetett 782, 820 forint néverték értekpapír.

* A zóna-tarifá eredményei. Az 1890. évi augusztus havi magyar államvasuti kimutatás

a személyforgalom eredményeiről már elkészült. Most nyílik először alkalom az előző évi zóna-forgalom eredményeivel való összehasonlítás tetelére. Ez összehasonlítás a zónadijszabásra nézve a lehető legkedvezőbb. A tavalyi aug. havi fényes eredményt — a vonalszakasz-díjszabás ellenzői azzal igyekeztek gyentíteni, hogy az első hónap személyforgalmának nagyságát jórészt az a körülmény is okozta, hogy sokan halasztották el nem sűrűs utazásaikat a zóna díjszabás életbeletéig. Igaz, hogy ebben sok igaz volt; de az ideai ausztus havi forgalom, melynek eredményei minden tekintetben meghaladják a múlt évit, nemcsak a zóna-díjszabás egészséges fejlődését mutatja, hanem mutatja azt is, hogy személyforgalmunkra a régi-mértföld-tarifa súlyos békákat rakott, mely alól a közlekedés nem ideig-óráig szabadult fel, de a melyek levételével annál szabadabban, annál erőteljesebben fejlődik. Jóllehet az idén augusztus 1-én a magyar északkeleti vasút államossított s így a zóna-díjszabás területe nagyobbá vált és jöllehet azótája kassa-oderbergi vasutársasággal fenállott viszony is megváltozott, a mennyiben a csomópontok szerint való számítás megszűnt és ez a vasut is általános zónatarifához tartozik, a bevételek megis emelkedtek s a változott viszonyokat számba veve, aránylag jelentékenyen emelkedtek. A személyszállításról való bevételi többlet ugyanis 18,885 f. 85 kr. tesz. Természetes, hogy e nagyobb pénzbeli bevételek nagyobb forgalom szolgálat alapul. Az idén augusztusban a magyar állam vasutakon atozott személyek száma 1,655,174 volt, szemben a tavalyi 1,369,457 személyel, a szaporodás tehát 295,717 személy. A távolsági forgalomra e számból esik az idén 680,285 személy, a szomszédos forgalomra pedig jut az idén 904,824 személy, míg tavaly ez utóbbi kedvezményt csak 689,172 személy vette igénybe, a mi helyi közlekedésünk rohamos és kedvező fejlődésének élénk jele.

* A borszállítás tárgyában felmerült panaszkor orvoslása végett a kereskedelem miniszter a következő rendeletet intézte a kamarkához: Már több ízben jutott tudomásomra, hogy a hordókban feladott borküldeményeknek vasuton való szállítása alkalmával a hordók megfuarának s azokból kisebb-nagyobb mennyiségben a bor kiszivart. Egy legutóbb tett e részbeni panasz alkalmából felhívtam a sz. osztr. magyar államvasut igazgatóságát, mint a hazai vasutak igazgatói értekezletének ez idő szerinti ügyvivőjét, hogy az említett visszatelesek megszüntetésére vezethető leghatalyosabb intézkedések megállapítása, illetve javaslatainak czéljából a kérdést a hazai vasutak igazgatói értekezletén tárgyalás alá bocsássa. A nevezett vasut igazgatósága ez ügyben tett leterjesztésében jelenti hogy a hordókban szállított bor e egyb szeszese folyadékokból álló küldemények, sok évi tapasztalat szerint, többnyire mar a feladás előtt, vagy pedig a kiszolgáltatás után deczimáltanak meg; minthogy pedig a furulyukak nagyobb részét a hordók abraocsai által befedettek, vagy sárral bekenetnek, történt megfuarának a küldemények átvetelénél sem lehet mindig nyomára jóni. Mindazonáltal a vasutak elhatározták, hogy közegetek utasítani fogják, miszerint a feladásra kerülő borküldeményeket gondosan vizsgálják meg, a talált furulyukak létezését a feladó által a fuvarlevélben ismertetésével, a hordókat folytonos őrizet alatt álló helyen raktározatassák, a szállításra oly kocsikat választassanak, melyek tartalma utközben sem rakatik át s végül, hogy az átvetőt felhívják, miszerint a csomaglás serteseléséről személyesen győződjék meg.

* A tiz mosdó-székény. A „D. E.” mi ránk fogja azt a különben jelentéktelen dolog megírását, hogy ő fészege részere 10 mosdó-székényt helyeztek el a királyi lakosztályban. Hat kérem, mi ezt az „Egyetértés”-ből vettük át, mint kuriózumot — s idéztük a forrást. Külömben hogy mily felületesen nézik át t. kollegáink a lapokat, mutatja az is, midőn azt írják, hogy a fővárosi lapok a mezevezérczik keztek a debreczeni királyi lakosztályról. — Hogy többet ne említsünk, egyedül csak a „Pesti Napló”-t tessenek után-nézni s megtalálhatják benne a debreczeni királyi lakosztályról szóló vezércikket!

* Ongyilkossági kísérlet. K. i. s. Ferenca, a Gerébi cég ottományi születésű 16 éves tanulója tegnap este 10 órakor lakásán ongyilkossági kísérletet követett el Szívbe akart löni, de a golyó hónaalja mellé furódott s nem okozott életveszélyes sebet. A közkórházba szállították.

* Külső használatra. Testrészek fájdalmait, csuszos és kőszvényes bajok és mindennemű gyuladások a „Moll féle francia borszesz”-szel gyógyítanak biztos sikerrel. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponkint utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. kir. udv. szállító által Bécs, I. Tüchlauben 9. A vidéki gyógyszerészekben és anyag-kereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. 4.

Néhány igaz szó iparunkról.

A párisi kiállítás szintén igazolja, hogy a világ ipara legutóbbi éveinkben ismét óriási haladást tett. Az emberi elme szolgájává bilincselte a természet leghatalmasabb, legfellebbelebb, legrozsabb elemét s azok segítségével értékesíteni bírja még a leghaszontalanabbnak tekintett anyagokat is, melyek dugzagdóká büvölnek azon nemzeteket, melyek ezen eszközöket czéljaik elérésére használni tudják.

Nehéz az átalakulás; de e nélkül a magyarnak el kell vesznie, még pedig nagy ellenségeink gunykazaja között. Dicsentelni, nem erőszakos halállal, hanem sorvadás okozta végegyengülésben. Ugyanazon dob, mely csatákban hős tettekkel lelkesíti a haldokló világot, adja a jelt a földbirtokos curiájának elhagyására, melyet idegeinek foglalkal el nem aczél, de papir fegyverekkel.

Ujabbán ugyan divattá lett az iparról beszélni és írni. Az iparra buzdítani a szegény embereket. De azért mégis csak némi tartózkodással, némi leereszkedéssel viseljük az iparossal a született uraság: minek következményeként látjuk, hogy az iparos ügyvédé, bíróné, földbirtokos stb. neveli fiát, hacsak módja van, vagy ha nem tehetséget fűdöz fel benne; mivel nem kívánja neki azon társadalmi sınıylődést, melyben ő maga atkúdi életét. Így ezen osztály nem fejlődhetik, hanem marad a régiiben. Mit is lehet várni oly szegény emberektől, kiknek legvagyonosabbjai más pályákra térnek.

Honnét jöjjön az eszme, a találmány, a tudás és a pénz a szükséges kísérletezésekre, melyek nélkül ipari haladás, felvirágzás lehetetlen. Vagy tán pótolja ezt a kormány? Ha itt-ott akad egy élesebb elme az iparos körökön belül, vagy azokon kívül, és van valami gondolatja nem-e kénytelen honi partolás hiányában külföldön keresni támszt? Ott érveveszül, még pedig gyakorta nem ritkán edes hazája megrövidítésére, kárára és kizsákmányolására; mert itthon az iparos köröknek nincs pénzük vállalkozásra, a kormány pedig sajnos! kenytelen hivatalnokaink idejét másra, mint a találmányok beható tanulmányozására használja.

Igy folyik ez nálunk régóta, és marad minden a régine, talán addig, a míg majd kező lesz a mulasztások fölött álmélkodni. Nem a párisi szegénytelen kiállításunkat veszem irányadóul; mert hiszen ott hivatalosan nem voltak képviselve, amde tekintem osszparunk fejlődésének fokát s megállapítom elmaradottságunkat. Hisz azon kevés, a minnk van, még az sem igazán magyar; mert azt szinte kizárólag idegenek nyújtják, művelik Magyarországon; míg a magyar faj gyermekei majdnem tündetőleg nézik le az ipari foglalkozást, mintha azt méltóságuk alattnának tartanák. — Amde e batorság mindenkit, a ki az ipart műveli, érzelmeiben nagyon sért; az lenezés, kisebbités.

Eleg, ha előveszszük a budapesti gyárosok névsorát; ott látjuk, az iparosok mily csekély töredéke bír magyar névvel: ha köztük itt-ott találkozik ilyen, az legtöbb esetben vagy legujjabban magyarosított név, vagy pedig a legszegényebb csizmadia, esetleg kovács-műhelyt nevezni magának. A vagyonosabb iparosok többnyire idegenek, a kik csak ideig-óráig nevezik ez országot második honuknak, de bizonyára nem osztoznak annak örömeiben és bánatában. — Mihelyt pár f. r. r. szerzett e tere, zsemeibe az aristocrata magyar szellem ellen, viszi magával munkájának eredményét régi hazájába.

De hány van ezek között nem végzett akadémikus, de csak olyan is, a ki az ódók középiskolát elveigete? Mit várhatunk, mit remelhetünk ezen osztálytól? Nem látjuk még át irányadó körünk, hogy itt a 12-ik óra, melyben segíteni kell a veszéyes bajon? Nem gondoskodnak eszközökről, melyek által az iparos osztály tekintélyének emelése által az ott fejlődő szellemi és anyagi erők megtartassanak és a többi osztályokból ujjabak oda edesgettesenek.

Nem küldenek nagyobb-számu tehetséges fiatalokat külföldre kiképeztetés végett, hogy onnét nemcsak tudományt, de főleg! új szellemet s iparos önzertetet is hozzanak magukkal, melylyel sikeressen küzdhessenek a fentecsetet előítéletek ellen; mert az itteni légkörben nevelkedett egyének között csak ritkán találkozik valaki, aki penzt s magasabb értelmi fejlettséget vigyen e tere, hogy ott vagyonával és nevelé emelje az ipar tekintélyét, amely nálunk, az említett okoknál fogva, még midig nélkülözi azon állást a társadalmában, mely nélkül onnét inkább szöknek, akik tehettek, semhogy oda visszoldának az előkelőbb osztályok gyermekei.

Látunk ugyan ujjabban egyes kivételeket, amde ezek olyan ritkák, mint a fehér hóid; így Andrássy Manó gróf foglalkozik iparrallattal, de, amint hallatszák, az elert sikerrel megelégedve, máris el akarja adni vasbányáit és kóhóit egy idege társaságnak, sőt állítólag már meg is van a szerződés.

Hejesebben cselekszik Tarnóczy Gusztáv, ki gazdasági gyárta fejlesztette és rövid idő alatt máris nagy tőkelyre vitte.

Pálffy Jenő gróf.

Közgazdaság. Gabnaárak. (Budapest terménytőzsde szept. 10.) Buza tavaszra 7.45 pénz, 7.47 áru, buza őszre 7.02 pénz, 7.04 áru, — május—juniusra — pénz, — áru. Tengeri (új) 1891. máj. —jun. 5.77 pénz, 5.78 áru, aug.—szept. 6.15 pénz, 6.20 áru. — Zab őszre 6.54 pénz, 6.56 áru, tavaszra 6.20 pénz, 6.22 áru. Káposztarepce augusztus—szeptemberre 10.90 pénz, 11. — áru.

Főszerkesztő: Színay Gyula. Felelős szerkesztő: Kósa Barna. Főmunkatárs: Dr. Bakonyi Sándor. Kiadó: Kútasi Imre.

zadban s főleg Pázmány Péter által hatásosan foganatba vett ellenreformáció.

Külömben a főurak körében volt ennek hatása nagy, mert csak Pázmány korában körülbelül 300 főúri család terült vissza katólikusnak.

A protestánsok a szentírás szabad olvasását nemcsak elvűl moadtatták ki, hanem szent kötelességnek hirdették. Minthogy pedig a biblia olvasása a betűk ismeretét tetelzi föl, a protestantizmus a népevelés szent ügynek is használt.

Azonfelül a nagyrészt német egyetemeken tanult prot. predikátorok belátták, hogy főerejük a szentírás, belátták, hogy a hatalom üldözése ellen hiveiket a szöszekről hirdett elő s könyvekben terjesztett írott szó erősíti batorítja, s azért nemcsak a szentírást s annak egyes részeit fordították le, nemcsak a szoltári eneket hozták be liturgiájukba, hanem nagyszerű bibliai erkölcsi s vitairódmát is kifejlesztettek, részint hogy hiveiknek szolgáljanak, részint hogy azokat az igazakban erősítsék, vagy támadás ellen megvédelmezzék.

Es így lett a reformáció s a protestánsok a magyar iródoma alapítói s megindítói s evel egyttá a magyar nyelv s a magyar nemzetiség megmentői.

A szentírás alaposabb megismerése pedig a magyar nép szellemére óriási befolyással volt.

Az isten választott népének példátlan saanyru sorsában a magaára ismert. Juds és Izrael szakadását látta Erdély s az Osztrák fél között s búneinek megbüntetését érezte a török haracs alatt.

Nincs a szentírásban olyan átok, melyet magamagán beteljesülni nem látott s nincs

olyan szerencsétlenség, melyet maga nem érzett.

De azonfelül abban az erős lélekre valló hitben, ama tiszta, örökerős és emberi érzésben, ama sorcsapás alatt tisztult szinte kétségbeesett hitbeli érzésben, mely e földön mindent vesztívén, mire sem számíthat s azért csak az örök Atyához fordul szívbeli jézéseivel, mely a szoltárokban nyilatkozik, mondjuk ez érzelmeiben is a saját magáéra ismert a magyar, rokon lélek ömlengései olvasta a szoltárok szolozsmáiban.

Ez a szoltári hilet akkor ment át a magyar lelkébe s azóta alkotó jellemvonását képzeti nemcsak a magyar nép lelkületének, hanem ég lyrájának is.

E kor a magyar lyra születési kora. Ilyen viszonytásgteljes korban, a dráma nem keletkezik, ez eposz csenevészik, a szenvedő, sanlyargatott lelkének csak fohászai, vannak könyekből, született meg a magyar lyra, mely eleinte ugyancsak egyházi ta talommal s nagyrészt csak a szoltárok szavaiban jelentkezik, de a kobozos zót tárlkító szavaival voltaképp saját érzelmeit fűsté.

Bár a 16-ik század Balassa Bálintban a világi szerelmes lyra terén is óriási költoalakot mutat, kinek méltó pályját két követő ez század nem tudta felmutatni.

A szentírás szelleme átment a népszellemben s annak termékeit nem egy költeményben, hanem még az igazán népieset eltaláló műköltészetében is fölismerehetjük, mely állítás bizonyítására elég Arany Jánosra rámutatni, kinél a magyar nép igazi költői geniussát soha költő igazabban ki nem fejezte.

MOLL SEIDLÉZ POR

Tavaszi gyógyítás.

Nyári gyógyítás.

Őszi gyógyítás.

Téli gyógyítás.

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-
jeggy, egy sas és MOLL A.
sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és ástestlajok,
gyomorgörce, nyálk, gyomorégés, székrekedésnél, májbetegségeknél,
vértelenség, aranyér és a legkülönösebb női betegségeknél.
Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.
Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerüzében.
MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs,
Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb
nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.
Útő foglalkozásommal az ön Moll-féle Seidlézpórai
igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer a min-
denkorra és szívvelyes „laten finesse meg“-et mondok ér-
te; ezek a gyomrot jóvá és a főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel
Steinko P. J. lelkész Hunnenschlag-ban.

**MOLL FELE FRANCIA
BORSZESZ ES SO**

Legjobb
bedörzsölő-
szer

köszvény

csúsz
és minden

meghűlési
betegségek
ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A.
védjegyet és aláírását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használat készvény, csúsz, min-
denemü testfájdalmak és benulásnál; borogatás alajában
minden sérelem és sebű, dagasztok, gyuladásoknál. Bel-
sőleg vízzel vegyítve hirtelen rosztul, nányas, kólika és
hasmenésű.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é.
Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerüzében.
MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs,
Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb
nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.
Kittű Moll-féle francia borszesz és sója vidéke-
men nagyzerűen működik. Küldjő nekem 50 üveggel,
mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tar-
tani magamnál. Mély tisztelettel
Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Dr. Rothsneek gyógyszer., Tóth Béla gyógyszer.,
Szent-Királyi és Kalenda, Gerébi Fülöp.

Szent-királyi és Kalenda Debreczen.

Padlózatok számára:
Keil Alajos

PADLÓZAT-FÉNYMAZÁT

Bécsből.

mint legkittűnőbb mázólo-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó,
szép, fényes és tartós, — 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr.
— 1 kis " " " " " 68 "

Keil Alajos Bécsből.

Viaszk-kenőcsét

mint legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szert kemény padló számára, —
Egy köcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda,

DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendelések olyan helyekről, hol raktárak nincsenek, Alois Keil, Wien IV. Resselgasse 8.
gyári raktárában intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 frt o. é.

Borbély- és fodrászüzlet!

Haszonbérbe adatik.

Nagy-Károlyban, szemben a vármegyeház
és kir. járásbírósi hivatalal, a város kellő
közepén, a legnagyobb forgalmu helyen, egy
tágas

bolthelyiség

fodrász- és borbélyüzlet-
nek minden órán kiadó.

Bővebb tudósítást alulirt tulajdonos ad.

NONN JANOS.

A debreczeni Macson, a
városhoz alig félóra jáásra,
59 cat. hold (10¹, nyilas) I.
osztályu tanyabirtok f. évi
október hó 1-től haszonbérbe
adatik.

Értekezhetni a tulajdo-
nos özv. Tóth Ferenczné-
vel, Czegléd-utca 2570. sz. a.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI

MUNKAK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE
KÖNYV- és KÖNYOMDAJA
Debreczenben, Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház. — Ajánlja magát mindentéle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK
gyors és pontos elkészítésére.
Elvállal: tankönyveket, hírlapokat, folyóiratokat és rovatozott ivéket.
ÉT-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DISZMÜVEKET
arany, ezüst és színnyomatban;
disznes egybekelési- és látogató-jegyeket.
Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.
A papir gyári árban számítottatik.
HIRDETESEKET a kiadásóban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hírlapban legolcsóbban
számítva közlésezek

KUTASI IMRE
könyv- és könyvmda tulajdonos.

MINNETÉS LONDON
DISZORLEVEL 1871

DEBRECZENBEN, Főpiacz

SZ. NAGY KAROLY-ház.

Debreczen, 1890. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

Közzétett
Helyben és
Egy évre
Fél évre
Negyed évre
Egyes
A nap esemény
Egy költészet
utana, 1884. g
ban. — a szerk
mentre

A mo
kongresszus
vetettek
eredménye
az előlekt
keresk. m
venni a sz
telre érlel
gyakorlati
fiak javas
Tobbs
hogi sulyt
határozat
az összes
több szas
mint 150
részt a ta
A tan
irányban
törvény m
azóta sürg
hamarkodv
lépett.
A kö
sége az i
hogi épen
belépte ö
sége nek
gondoskodj
Ma a
a letelt h
kat a ke
hogi a tö
Mind
természet
kongresszu
tartás, a
elbajtás
a hol ma
osztály a
Főké
melyet az
szempontj
dítvány az
tatásával
kereskedő
eladók és
g a n h
hogi lega
hat havi
bítható id
tárba fog
engedelyez
mellett —
Mind